

FOLK OG LAND

NR. 24 — 14. ÅRGANG

LØRDAG 6. NOV. 1965

LØSSALG 1 KRONE

 Fru Aase Storræder,
 Revsberget 1 B 11,
 Bekkestua
 0. 1. 1950

Quisling og de «militære opplysninger»

EN ARTIKKELSERIE AV SIEGFRIED — I

Idag: Litt om «motstandsbevegelsen» i det tyske Abwehr til belysning av general Piekenbrocks innstilling

Vi skal i dette og noen følgende numre komme nærmere tilbake til påstanden om at Quisling skulle ha gitt tyskerne «militære opplysninger» forut for 9. april 1940. Påstanden bygger dels på notater gjort av storadmiral Raeder og hans nærmeste medarbeidere, dels på opplysninger i et brev fra Rosenbergutsendingen Scheidt, men vesentlig på opplysninger gitt av oberst (senere general) Piekenbrock i et brev av 1956 til advokat Sverre Hartmann.

Før vi tar oss nærmere av disse tre kilder, er det vel imidlertid på sin plass å slå fast at vurderingen må bygges på situasjonen i 1940 og ikke på at vi idag vet at det kom til krigerske forviklinger med Tyskland og at vestmaktene i den forbindelse gikk over fra å være konkurrerende okkuperanter til å bli hjelpere under kampene i Norge.

Forut for 9. april 1940 var det like meget eller like lite «landsforrædersk» å ha britiske forbindelser som å ha tyske. På basis av den høytidelig erklærte norske nøytralitet i den pågående krig var både England (Frankrike) og Tyskland potensielle interessenter i norske områder og naturligvis også potensielle hjelpere i en kamp for å forsvare nøytraliteten mot den annen part hvis situasjonen skulle utvikle seg slik. Ingen norsk statsborger kunne på bakgrunn herav være for-

Admiral Canaris — «nazibateren» og Abwehrsjefen, som drev sin motstand ut i forræderiet.

pliktet til å se den ene krigførende part som mere «venn» enn den annen. Og fantes det norske militære hemmeligheter å røpe — noe vi for-

øvrig skal komme tilbake til senere og som Ralph Hewins blankt benekter i sin Quislingbiografi — så måtte den samme taushet bevares overfor begge parter.

Vi vet at på dette tidspunkt hadde engelskmennene organisert en utstrakt etterretningstjeneste i Norge og utbygget et utall av konsulater med stor stab. Vi vet ifølge de opplysninger Mr. Hewins gav i en artikkel om forholdene i Stavangerområdet at engelskmennene i måneder før 9. april 1940 hadde militære staber og kommandoer i Norge og at disse hadde intim kontakt med nordmenn. Vi vet at engelske og franske offiserer rekognoserte på norsk militært område og at de bl. a. med militære sjefers velsignelse besøkte norske regimentsjefer for å få militære opplysninger. Bl. a. har oberst Sundlo fortalt om et slikt besøk i Narvik og han er også blitt direkte angrepet i en arbeiderpartiavis nordpå for ikke å ha gitt vestmaktoffiserene slike opplysninger forut for 9. april. Vi vet også meget, meget annet om militære opplysninger som ble gitt engelskmennene og franskmennene av nordmenn, men vi skal ikke komme nærmere inn på det her. Det vi vil slå fast er at det av nordmenn som ingen idag kritiserer ble gitt vestmaktene militære opplysninger, bl. a. til bruk ved en britisk-fransk okkupasjon av norsk område.

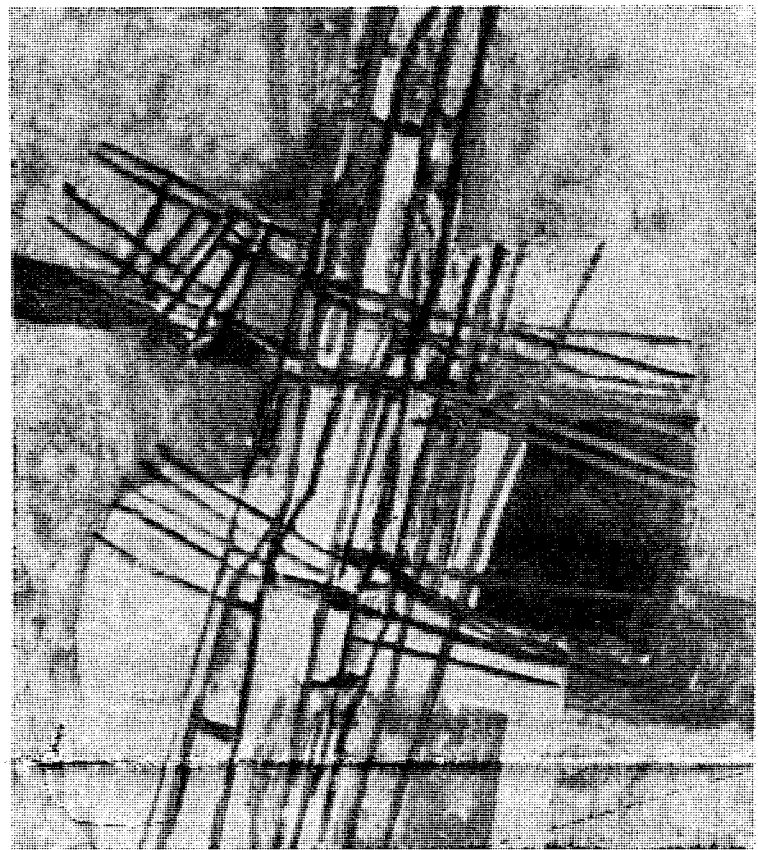
La oss så vende tilbake til den tyske marines opplysninger, som ensidig tar sikte på noe helt annet enn å fortelle sannheten om hva Quisling opplyste til Raeder. Vi har

(Forts. side 6)

Hors de Combat:

Fra kulturfronten

BABBITT

Dagens representative kunst.

Ved åpningen av Statens Høstutstilling i Kunstnerens Hus var vi tilfeldigvis til stede, og fulgte den «eksklusive» forsamling fra sal til sal hvor notabilitetene glante på de utstilte kunstverker. For her var det kunst for alle pengene, ikke sant? Nei, makan! Dette må da absolutt være «bånn». Kvaliteten på Høstutstillingen er gått nedover for hvert år etter krigen, men lenger ned enn nå kan den

ikke komme. Man skulle tro «kunstnerne» la an på å gjøre narr av folk. Hele utstillingen virket som den rene skjære hån.

H. C. Andersens eventyr om «Keiserens nye klær» kom uvilkarlig i tankene da vi så med hvilken andakt «dom fine» på åpningen betraktet smørierne og alt idiotiet. Det var blitt hamret inn i dem at slik skal kunst være, og det trodde de på. Ingen våget som barnet i eventyret å rope: «Men det er jo ingen kunst. Det er bare diletantisme!»

Nå ja, noen ganske få hederlige unntagelser fra tulliballen var det naturligvis på utstillingen. Vår gamle mester Wilhelm Rasmussen hadde et deilig kvinnehode som stakk forunderlig ut fra all den forvridde redselen omkring.

Akkurat i de dager holdt vi på å gjenoppfriske erindringen med Sinclair Lewis' berømte roman «Bæ' fortellingen om snittsborgeren flokk, tenker i ha en selvste skolten. Tra

Admiralens nærmeste mann, oberst (senere general) Piekenbrock.

Pressemøte hos dr. Goebbels, som ikke ville godta Canaris' krav om å merke jødene med gule stjerner.

FOLK OG LAND i 1966

HJELP OSS Å SIKRE UTGIVELSEN OGSÅ I
VÅR FEMTENDE ÅRGANG

Så har det gått et år igjen og FOLK OG LAND står foran sin 15. årgang. Altså noe av et jubileum.

Med dette nummer av bladet følger en postgiroblankett og ber vi våre lesere benytte den snarest mulig for å ordne med bladpengene for 1966. Den nominelle pris er som for inneværende år kr. 40,— (eller kr. 20,— for et halvår for dem som måtte foretrekke det). Ønskes bladet tilsendt i lukket omslag, må vi ha kr. 10,— ekstra til dekning av den økede porto. Som tidligere gjelder det at denne nominelle abonnementspris ikke dekker våre utgifter ved utgivelsen og at alle våre abonnenter som overhodet er istand til det derfor må se det som en nødvendig æressak å plusse på med litt ekstra. Under kr. 50,— pr. år regner vi da med at ingen med noenlunde normal inntekt betaler, og det skulle jo heller ikke være uoverkommelig i en tid som vår da pengeverdien stadig synker og det ikke er rare greiene en får for en tier. På den annen side er vi villig til å strekke oss langt når det gjelder bladpenger for studerende ungdom og andre som virkelig har det smått om penger. Skriv noen ord til oss om det, så ordner det seg nok.

De av våre lesere som følger med i dagspressen, vil ha merket seg de store vanskeligheter småavisene arbeider under. Det skrives om «avisdøden», og det er da også en kjensgjerning at selv aviser en skulle tro var vel fundert må gå inn. En kan under disse omstendigheter tenke seg hvorledes FOLK OG LANDS stilling er. Ikke alene er vi så å si uten annonseinntekter, men vi boikottes jo fremdeles på alle slags måter i dette velsignede demokratiet med sine yttings- og meningsfriheter. Det øves press på våre abonnenter med den følge at avisen i stor utstrekning går på lån — noe som i og for seg naturligvis bare er vel og bra, men som ikke skaffer oss de nødvendige inntekter til driften. Det er oss ellers ubegripelig at voksne, selvstendige mennesker finner seg i å la seg foreskrive av naboer og andre hva de skal lese. Det burde være en grense for feigheten og unnfallenheten også, selvom mange fikk varige åndelige men under de brutale forfølgelser i 1945 og utover. Det er trass i alt andre tider nå — ikke minst takket være den inn-

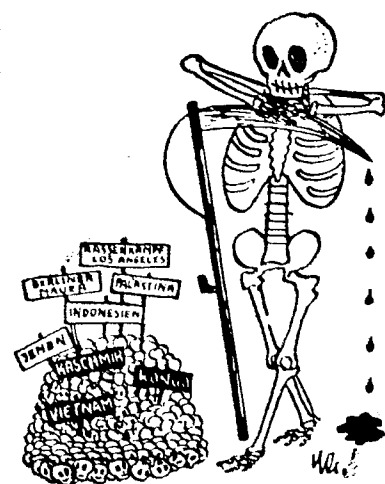
sats FOLK OG LAND og FORBUNDET har gjort, og når alt kommer til alt er det heller ingen som gjør de frimodige noe. Det er mest sin egen frykt de er slaver av de som bøyer unnav. Vi vil også gjerne påny understreke at den virksomhet vi driver og den FORBUNDET driver er helt legal i enhver henseende. Hadde den ikke det vært, så var den blitt stoppet for lengst av makthaverne med den dårlige samvittighet.

Vi ber da alle våre lesere og venner om å slutte opp om FOLK OG LAND også i det året som kommer med støtte og bidrag i samme utstrekning som vi har kunnet glede oss over hittil. Og vi tør kanskje rette nok en bønn til dere: Forsøk å skaffe oss flere abonnenter blant dem som burde og som i sitt innerste gjerne ville støtte opp under det arbeide på historisk rehabilitering som har vært drevet med så godt resultat hittil, hvis de bare kunne manne seg opp til det. Forklar dem at det er helt legalt å abonnere på FOLK OG LAND, at mange kjente kvinner og menn som aldri har tilhørt NASJONAL SAMLING gjør det, og at det er forsøk på meningsteror — hvor den så kommer fra — som eventuelt er ulovlig. Dessuten kan man altså få avisen i lukket omslag.

Med dette ber vi da våre abonnenter om å bruke giroblanketten snarest mulig og å hjelpe oss ellers så godt de kan med ekstra støtte og med virke for avisen blant de fryktsumme. Vi regner med å komme hver 14. dag i 1966 — iallfall med minst 26 numre.

*Avler nød ej adelsfærd,
er flokken ej sin frelse værd.*

(Henrik Ibsen i BRAND)

20 år etter demokratiets seier:
Høsttakkefest 1965.

Nytt «forræderi» funnet

De iherdige historiegranskere i Norges land finner nye Quisling-«forræderier» på løpende bånd, så raskt at vi som må trykke avisen en ukes tid før utgivelsesdatoen ikke engang kan klare å holde oss à jour. Men, like før bladet går i pressen dundrer ARBEIDERBLADET iver på 1. side med nye høyst graverende opplysninger om trasske naziforbrytelser. Denne gang er det sjefen for arbeiderbevegelsens arkiv som har avlagt et besøk hos de røde brødre i den tyske sovjetsonen og gjort oppdagelser ved Marx-Engels Instituttet i Øst-Berlin. Krake søker som bekjent make. Og det han har funnet er da dette at en tysk «nazist» (men riktignok før maktovertagelsen) avla et besøk hos den norske «naziføreren» Quisling (men riktignok mens han fremdeles var forsvarsminister i Bondepartiregjeringsen og ikke engang hadde tenkt på å stifte NASJONAL SAMLING).

Både arbeiderpartilederne og endel borgerlige med Garbo i spissen ligger langflate på hyppige besøk hos partifeller både i Israel og andre steder, og ikke rettene enn vi vet har det i alle år vært kontakter mellom partier av samme avskygning over landegrensene. Men hvis Quisling snakket med en tysker som også ville kjempe mot bolsjevismen og trodde på et utvidet nordisk samarbeide, så er det naturligvis både forbrytersk og landsforrædersk.

Det var ellers svært mange nordmenn — og det av de fremste og mest høytalende i landet fremdeles — som hadde tyske kontakter dengang i Weimarrepublikkens dager, og for den saks skyld også langt senere. Men de havnet jo på «den rette sida» og er altså in salvo.

De to konkurrerende Quislingbiografer Benjamin Vogt og Sverre Hartmann er ellers røket uti hår under drøftelsene av de nye famøse oppdagelser. Sistnevnte gir også et spark til Fjernsynet som har henvendt seg til den allestedsnærværende «okkupasjonshistoriker» professor Skodvin istedenfor til «samtidshistorikeren» advokat Sverre Hartmann. Vi for vår del synes det kan bli omtrent hipp som happ.

Men hva så ved neste landssvikoppgjør med denne Ape-arkivaren som pleier omgang med de røde i Marx-Engels Instituttet?

Også i Sveits

I den sveitsiske publikasjon «Europäischer Beobachter» som utkommer i Lausanne, finner vi i utgaven for 20. august en utførlig anmeldelse av professor Lyder L. Unstads studie «Vidkun Quisling — The Norwegian Enigma.»

(Forts. fra side 1)

fremkommer da mr. Babbitt en dag plutselig får den besynderlige idé å tenke litt på tvers av de vedtatte autoriserte meninger. Noe slikt er uhørt, og alle hans venner og bekjente tar omgående avstand fra særtingen, kaster ham ut av sine foreninger og «kjenner ham ikke». (Det gir visse idéassosiasjoner.) Først da Babbitt ydmyger seg og trygler om tilgivelse for den store feil å ha gjort forsøk på å tenke selv, blir han tatt til nåde igjen. Og romanen slutter med at han er ivrigere enn noen annen til å fordømme og bannlyse alle som ikke vil gå pent i takt med masse mennesket.

Da vi nevnte boken for en bekjent, blåste han noe foraktelig: «Men det gjelder amerikanerne!» Nei, høyst ærede, det gjelder i aller høyeste grad de «gode» nordmenn også, de mest typiske eksponenter for massetoskenskapen som man kan ønske seg. Et blikk på de beundrende publikumene hin høstdag i Kunsternes Hus åpenbaret mr. Babbitt i full aksjon. Dette er kunst, for det har Johan Borgen fortalt. Og Bestemamma Aftenposten er ikke snauere enn at hun følger med og henrykt vræler ut sin begeistring. Og vi kan lett konstatere at Babbitt ser seg noe truende omkring: Er her noen som våger å ha en annen mening? For da skal det gå vedkommende ille.

Behøver vi å gå noen år tilbake i tiden for igjen å støte på mr. Babbitt i fulleste utfoldelse? Dengang han hylte og skrek om de «færdelige nazistene», hvormed han mente sine egne og i de aller fleste tilfelle atskillig mere patriotiske landsmenn som hadde tillatt seg å gå noe utenom Babbittmønsteret for å gavne sitt land. Dengang han utøste all sin flammende vrede over de formastelige som ved aktivt og oppofrende arbeide viste sitt fedrelandssinn i stedet for å følge Babbittmetoden ved å skumle på gatehjørner med binders i knapphullet, for ikke å snakke om en slik helteåd som å nekte å sitte ved siden av en tysker på trikken. Straff! Straff! Straff! krevet Babbitt for alle som ikke hadde gått i hans færespor. Utstøtelse av det gode selskap, helhjertet ostrachisme, det var samme devisen som mr. Lewis' helt ble utsatt for da han i sin forvillelse prøvet å gå sine egne veier og gjorde et tappert forsøk på for en gangs skyld å bruke den pæren Vår Herre hadde gitt ham til å tenke med.

Vi vet jo at ikke alle deltok like varmt i hylekoret, noen var endog så freidige at de våget å kalle tingene ved deres rette navn. Vi vet også at disse spede røster druknet i Babbitt-skriket. Babbitt fikk fullt ut nyte sin «rettfærdige hevsn». De som ikke hadde villet gå med binders for dermed å redde fedrelandet, ble fengslet, sultet, mishandlet, ruinert og forfulgt.

Til pass til dem! Og hvordan vil det egentlig gå oss som fremdeles er frekke nok til ikke å falle på maven for den «kunst» som med brask og bram ble vist frem i Kunsternes Hus?

Ennå en stakket stund tillater man oss her og der å gi våre små protestpip til beste. Vår uforbederlige venn Alf Larsen var nylig ute igjen og sparte ikke på kruttet. Det finnes ingen kunst idag, forkynte han, og dette gjaldt ikke minst malerkunsten. Vel, vi var så hjertelig enig med ham. Noe mindre enig var vi uenkelig da vår kjære dikter forkynte at oppløsningen begynte med M a n e t, og nevnte som eksempler hans to bilder «Olympia» og «Frokost i det grønne», to verker vi for vår del alltid har satt høyt. Heller ikke C e z a n n e fant nåde for Alf Larsen, og vi kunne ikke være mer uenig. Men det er for såvidt bare meningsforskjell om nyanser, om veien frem mot det endelige store avgrunnstype forfall av idag.

Og når vi ser massene stå der og nikke godkjennende til kunstødeleggelsen med den sikre, enfoldige, men farlige Babbitt i spissen, så forstår en bedre den hellige St. Augustins fortvilte utrop: «Inter faeces et urinam nascimus!» Ved Babbitt henger det fremdeles odører igjen som ikke er behagelige.

Hors de Combat.

*Gi meg de brennende hjerter,
som aldri gir tapt for tvil,
som aldri kan kues av mismot
og trues av sorger til hvil,
men møter hver seier, hvert nederlag
med det samme usårlige smil.*
(Rudolf Nilsen)

*Du dansar, bleke ungdom, sorgset låra
din ukulele og din saxofon.
Du ungdom, som jag älskar, jag vil gråta
att se din dans, den slår mig som ett bån.*
(E. A. Karlfeldt)

FOLK OG LAND

UAVHENGIG POLITISK PUBLIKASJON

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Nytt historisk trekløver

Vi har nevnt før her i FOLK OG LAND det vi har kalt «Hewinskomplekset», denne syke angstbitingen fra dem som tydeligvis plages av dårlig samvittighet og fra den flokk av alle slags skrivekarle som trofast har sluttet opp om uretten og ensrettingen gjennom de forløpne 20 år. Dette komplekset er naturligvis av gammel dato, det har ridt det norske nydemokrati som en mare opp gjennom årene og har forsåvidt ikke opprinnelig noe med den britiske forfatter Ralph Hewins å gjøre. Men virkelig hysterisk anstrøk fikk det først da Hewins i sin Quislingbiografi dokumenterte at før eller senere bryter sannheten seg vei gjennom den mest bastante åndsterror. Vel kan man med trofast understøttelse av en ensrettet presse tilsynelatende mestre situasjonen i eget land, men i det store utland er de hjemlige rettssvikere vanskeligere stillet.

Nesten grotesk er situasjonen blitt nu da en blant den avgåtte utenriksministers etterlatte saker finner et oppdrag til tre ikke ukjente, trofaste våpendragere for den spesielle norske historieskrivning omkring den norske okkupasjonshistorie og det efterfølgende «retts»oppgjør. De har fått i oppdrag å utarbeide en publikasjon på engelsk som — for å tale med pressemeldingen fra UD — skal bli «et viktig korrektiv til den britiske journalist Ralph Hewins bok om Quisling». De tre herrer er den Olav Riste, som tok til motmæle mot anmeldelsen i TIMES uten overhodet å ha lest boken, den Magne Skodvin som fremdeles ikke kjenner til våpenstillstandsavtalen for verdenskrigens varighet, og den Johs. Andenæs som så vidunderlig har utviklet seg til forsvarer for det som foregikk. Vi tviler ikke på at en her får historieskrivning som har vasket seg, og UD setter tydeligvis også store forhåpninger til den nye boken som en vil spre i England og USA i «et stort antall eksemplarer». Det bebudes også muligheten av å utgi dette verk «på andre sprog enn engelsk.» Vi savner egentlig bare Frede Castberg som kunne skrive et kapittel om «seierherrenes justis» og så naturligvis Edward Hambro som vel bør tolke berettigelsen av å bruke lover med tilbakevirkende kraft.

Det må faktisk stå dårligere til med samvittighetene enn selv vi antok når selveste det norske Utenriksdepartement engasjerer seg i en polemikk mot en vanlig engelsk bok. Vi tviler også sterkt på at dette geniale tiltak vil gavne de herrers sak og standpunkt bedre enn innlegget til Riste gjorde i TIMES, det som ble holdt frem som et bevis på at Hewins hadde rett. Forstår da ikke herrene at det folk nu spør efter ikke er nye partsinnlegg fra dem som bærer hovedansvaret for det som skjedde i årene etter 1945 enten som direkte medvirkere eller som senere forsvarere av uretten. Hele Norge og en stor del av verden kjenner på forhånd den historieskrivning de har prestert og deres undertrykkelse av andre synspunkter. Et nytt partsinnlegg fra deres hånd er komplett verdiløst, til og med mere verdiløst enn et partsinnlegg fra vår side i utlandet ville være, fordi vi heller ikke der har sloppet til med våre argumenter. Det som interesserer verden mere og mere, og som burde interessere også den del av det norske folk som ikke bærer annet ansvar enn at de har ladet seg føre bak lyset og derfor har tutet med ulvene, er nøytrale, objektive vurderinger av okkupasjonshistorien og «retts»oppgjøret.

Det har hittil kommet tre slike nøytrale, vel funderte vurderinger. Den første kom fra de svenske folkeretts-

eksperter som belyste rettsoppgjøret på bakgrunn av folkeretten. De kom som kjent til det resultat at rettergangen mot NS-folkene intet hadde med rett i vanlig forstand å gjøre. Det lykkedes de norske makthavere, blant annet under spesiell aktiv medvirkning av en av UD's historieskrivere, å undertrykke denne juridiske vurdering og fremstille den som et partsinnlegg bestilt og betalt av de domfelte, mens det ikke falt dem inn at de selv i aller høyeste grad var partsrepresentanter.

Den annen nøytrale vurdering var en historisk studie i et amerikansk universitets-skrift av professor Lyder Unstad. Det ble promte tiet ihjel her i landet og en håpet tydeligvis at det i kraft av sin art ville oppnå bare få lesere i USA.

Den tredje vurdering lå i en litt annen gate og representerte en velorientert og internasjonalt kjent britisk journalists forsøk på å finne frem til noe nær sannheten etter et stort og omhyggelig arbeide. Han hadde startet som en av «retts»oppgjørets heiskrikere, men objektiv forskning førte ham til et annet syn.

Det er vel lite håp om at John Lyng redder Norge fra denne nye internasjonale skandale ved å trekke oppdraget til de alltid beredte historieskrivere tilbake. Boken kan neppe skade selve rettstanken, om den enn skader Norges anseelse. Quislingbiografien til Hewins kommer nu ut også i USA, og vi skulle tro at den vil bli lest i stor utstrekning selvom UD har røpet sine planer om på forhånd å preparere bokanmelderne i USA mot boken gjennom den nye brosjyren fra trekløvet Riste, Skodvin og Andenæs. For selv de mest nydemokratisk omtåkede bokanmeldere i USA må visselig kjenne at det lukter svidd av den hysteriske norske aksjon mot en privat bok av en britisk forfatter.

—o—

Daglig friske blomster

Blomsterforretning

SYNNØVE LIE

Kranser til alle priser

Frognerveien 30, Oslo

Tlf. 44 22 30

Benjamin Vogt og sovjetrusserne på felles front igjen

QUISLING ER UNDERSLAGER, TYV OG BRITISK SPION!

Så går hetsen mot Quisling lystig videre igjen tyve år etter at man tok hans liv. Den eneste korrigerende fra dengang er at Quislings påståtte drikkfeldighet i kraft av kjensgjerningene nu har fått en ny versjon hos Benjamin Vogt, som sier at Quisling var «en politisk alkoholiker» — hva nå det kan være for noe rart.

Benjamin Vogt har som kjent bebudet en «objektiv» bok om Vidkun Quisling. Det har jo blitt noe av en god business dette efter at en påny er blitt nødt til å diskutere den mann hvis navn en anstendigvis ikke engang kunne nevne inntil fornylig. Vi får håpe for forfatterens skyld at han ikke blir utsatt for kritikk av samme art som den han selv har gitt sin britiske konkurrent Ralph Hewins. Dennes bok ble som kjent karakterisert som et «skandaløst makkverk».

En prøve på innholdet gir den tertefine herr Vogt tydeligvis i et intervju i HAMAR ARBEIDERBLAD, hvor han sier at «Quisling var på mange måter en tragisk skikkelse. Han ble satt utenfor nummer da han hadde overtrådt permisjonen, og han underslår penger, stjeler og vet ikke hvor han skal få mat til neste dag.»

Vi antar at vi efter denne lille prøve kan forutsi herr Vogt stor berømmelse i de norske dagsaviser.

Ellers er herr Benjamin Vogt og hans åndsfeller i uhyre godt selskap når de drar til felts mot den døde Quisling som ikke kan forsvare seg. I et telegram til AFTENPOSTEN fra Moskva fortelles det således om en anmeldelse av Hewins-biografien også i sovjetavisen LITERATURAJA GAZETA. Der behøver tydeligvis det norske UD ikke å sende ut noe korrektiv og der vil vel også boken til Vogt være sikret begeistret mottagelse.

Vi gjengir fra telegrammet:

Hewins hevder at Quisling var en nær venn av Fridtjof Nansen og at han utrettet et stort arbeide for å lindre hungersnøden i Russland i begynnelsen av 20-årene, skriver avisen. Men sannheten er at Quisling benyttet enhver anledning til å besøke Sovjet med den ene hensikt å spionere. Han var flere ganger i Sovjet, som militærattaché i Moskva, som medlem av Folkeforbundets kommisjon for Armenia i 1924 og som representant for et norsk aksjeselskap, Rusnorvegoles, i 1926 og 1927. Han tok gjerne på seg hvilket som helst oppdrag for å kunne komme til Sovjet. Men han var ikke bare spion. Han drev også valutaspekulasjon, og til slutt ble han erklært persona non grata og utvist fra Sovjet, skriver avisen.

Literaturnaja Gazeta avviser alle forsøk på å rehabilitere Quisling. Han var en forræder og en bøddel. Hvis lederne for fascistiske gjenger og internasjonale allianser har det travelt med å sikre ham en plass i profetenes og martyrenes rekke, er det bare for å kunne bane veien for fremtidens forrædere. Det er derfor at hans grav nå begynner å dekkes av falske papirblomster, skriver anmelderen.

—o—

Det gis en bevegelse hen imot avgrunnen, som er så sterk, at man merker den like lite som jordens bevegelse.

(Friedrich Hebel)

MED EN SOVJETSOLDAT I VERDENSKRIGEN

For FOLK OG LAND av armenieren Jerwand Dshanian.

Til høyre: Sovjets såkalte dobbeltbelt, armenieren oberstløytnant Nelson Stepanian ved siden av sitt fly. Han utførte store bedrifter under kampene på Krim, ved Leningrad og på Finlandsfronten, så noen av våre frontkjempere har kanskje sett ham i aksjon. Han falt forøvrig på Leningradfonten.

Men aller verst var det den tolvte gangen vi opptrådte, midt under dansen så vi et par raketter, som en etter en ble avfyrt i luften, og så en tredje som var signalet til et helvetes leven av bombardementer over hele kampområdet. Fra begge sider satte det inn med granater, bombekastere og maskingeværer, tanks og artilleri med stadig større aktivitet.

Vi fikk sjokk, og ble stående stive og urørlige og stirre på redslene, som utbredte seg et stykke unna og visste ikke hva vi skulle gjøre, inntil en offiser ved en av luftvernsskanonene plutselig skrek til oss: «Hei! dere kunstnere, se å kom dere ned av bilen øyeblikkelig og stå ikke der og glo som idioter og bli slaktet av tyskerne.» Og så skjøt han i luften med pistolen. Da skjønte vi at det gjaldt livet her i dette vanviddet. Det ene pistolskuddet skremte oss mere enn hele dette inferno av larm, og i panikk hoppet vi ned fra bilen og søkte dekning bak den. Og nå begynte blodbadet for alvor. Bomber og granater fra tunge tyske bombekastere og artilleri hvinte og eksploderte rundt oss der vi lå trykket til jorden, og pustet tungt. Plutselig falt et menneskehode i nærheten av oss og farvet jorden med blod. Stakkars Vera hadde aldri sett noe slikt. Hun fikk sjokk, lukket øynene og snudde seg vekk. En infanterioffiser med pistolen i hånden løp forbi oss der vi lå halvt sanseløse, og straks etter hørte vi hurrarop av tusener mennesker. Det var våre reserver som rykket frem til skuddlinjen for å unnsatte troppene der, og vi pustet lettere. Om en stund ble det dødsstille over hele kampområdet og det grusomme blodbadet var slutt for denne gang. Som ved et un-

der var vi kunstnere sluppet levende fra det. — «Dans — dans, hvor er våre kunstnere?» ropte folk fra alle kanter. Vi reiste oss opp fra vår dekning. — «Dans kjære kunstnere,» skrek soldatene og var yre av glede, det var bare ungdommer, de hadde hatt hell med seg, og påført tyskerne store tap — både på materiell og menesker, og de hadde erobret et viktig strategisk område. Om vi ville danse? Det gledet oss å danse for våre tapre krigere — for våre unge ville krigere, de hadde kjempet heroisk og gått stadig frem mot nye bølger, for dem spilte menneskeliv ingen rolle. Alt for saken, for fedrelandet, selv tyskerne måtte få respekt for våre uredde krigere. Vi hoppet opp på bilen og fortsatte vår oppvisning. Men da jeg skulle danse med Vera, var hun plutselig borte, og da jeg fant henne, lå hun på kne bak en bil, og bad til Gud. «Å Gud — kjære Gud — hjelp meg fra dette redselssted» — hørte jeg henne si med lav skjelvende stemme, og jeg trakk meg stille tilbake for ikke å forstyrre henne i bønne, og lot henne være ensom med sin Gud.

Få minutter etter var hun tilbake og fortsatte dansen, og prøvde å vise godt humør, men hun var likblek og skalv over hele kroppen.

«Og en annen skal binde opp om deg og føre deg dit du ikke vil.» — Joh. 21, 8. Og denne kvinne kom dit, hvor hun aldri hadde tenkt seg å komme, der hvor hver dag, hver time og hvert minutt innebar fare for hennes liv, så det var ikke underlig at hun følte seg i stor angst, og var opprevet, når vi mannlige dansere følte oss kvalme av dette grusomme blodbadet. Men ingen kan unngå sin

(Forts. side 8)

Årsakene til annen verdenskrig

Slik ser en annen brite, professor A. J. P. Taylor det

(Fortsatt fra forrige nummer)

Maktbalanse?

Det å gi skinn av å forbedre seg til en storkrig og faktisk ikke gjøre det var en essensiell del i Hitlers politiske strategi; og de som slo alarm mot ham, som Churchill, gjorde uten vitende arbeidet for ham. Fremgangsmåten var ny, og alle ble lurt.

Tyske rustninger var for en stor del en myte inntil våren 1936. Da ga han myten et visst reelt grunnlag. Motivet var først og fremst redsel for den Røde Armé, og dessuten hadde også Storbritannia og Frankrike begynt å ruste. Hitler fulgte med de andre, og ikke mye raskere. I 1939, det siste fredsåret, brukte Tyskland ca. 15 prosent av nasjonalproduktet til rustninger. For britene var prosenten nesten nøyaktig den samme. Tyske rustningsomkostninger ble faktisk kuttet ned etter Münchenavtalen og ble stående på dette lavere nivå, slik at f. eks. den britiske produksjonen av fly var langt foran den tyske i 1940. Da krigen brøt ut i 1939, hadde Tyskland 1450 moderne kampfly og 800 bombefly; Storbritannia og Frankrike hadde 950 kampfly og 1300 bombefly. Tyskerne hadde 3500 tanks; Storbritannia og Frankrike hadde 3850. I begynte tilfelle anslo de allierte Tysklands styrker til mer enn det dobbelte av det faktiske antall. Som vanlig tenkte man at Hitler hadde forbe-

redt seg til en storkrig. I virkeligheten hadde han det ikke.

Seier ved feiltagelse.

Det kan innvendes at disse tall er irrelevante. Hvilke mangler de tyske rustninger enn hadde på papiret, vant Hitler en krig mot to av Europas stormakter når prøven kom. Dette er å dømme etter hva som hendte, ikke etter hva man ventet skulle hende. Skjønt Hitler vant, vant han ved en feiltagelse, en feiltagelse han delte med andre. Naturligvis var tyskerne sikre på at de kunne slå Polen dersom de fikk være uforstyrret i vest. Hitlers politiske vurdering av situasjonen sa ham at Frankrike ikke kunne gjøre noe. Dette viste seg å være mer eksakt enn de tyske generalers antagelser. Men han hadde ingen anelse om at han skulle sette Frankrike utenfor krigen da han invaderte Holland og Belgia 10. mai 1940. Dette var et defensivt tiltak, for å sikre Ruhr mot alliert invasjon. Erobringen av Frankrike var en uforutsett gevinst. Selv ikke etter dette forberedte Hitler en storkrig. Han forestilte seg at han kunne slå Sovjet uten alvorlige anstrengelser slik han hadde slått Frankrike. Tysk våpenproduksjon ble redusert ikke bare i løpet av vinteren 1940—41, den ble redusert enda mer høsten 1941 da krigen mot Russland allerede hadde begynt. Ingen vesentlig forandring inntrådte etter den begynnende motgang i Russland, heller ikke etter katastrofen ved Stalingrad. Tyskland opprettholdt en fredsaktig krigsøkonomi.

Kun de britiske bombeangrep mot tyske byer stimulerte Hitler og tyskerne til krig for alvor. Tysk krigsproduksjon nådde høyden akkurat da den allierte bombing gjorde det, i juli 1944. Selv i mars 1945 produserte Tyskland vesentlig mer krigsmateriell enn da de angrep Russland i 1941.

Fra først til sist var genial skarpsindighet, ikke militær styrke, hemmeligheten med Hitlers suksess. Han var ferdig da militær styrke ble avgjørende, slik han alltid hadde vist.

Således føler jeg meg berettiget til å se politiske overlegninger som viktigere enn militær styrke i perioden før krigen. Der var en viss forandring sommeren 1936. Da begynte alle stormaktene, ikke bare Hitler, å ta krig og krigsforberedelser med i beregningene for alvor.

Appeasement-tilhengerne.

Hitler trodde sikkert at Tyskland mest sannsynlig ville gjøre vinninger i Øst-Europa når landet igjen ble en stormakt. Dette delvis på grunn av hans idé om lebensraum østover. Men der var også mer praktiske overlegninger. Lenge trodde han, med rette eller ikke, at det ville bli lettere å slå Sovjet enn Vestmaktene. Han var imidlertid slett ikke dogmatisk når det gjaldt dette. Han avsto ikke vinninger andre steder når det bød seg en anledning. Etter å ha slått Frankrike, annekterte han Alsace og Lorraine, trass i hans tidligere erklæringer om at han ikke ville gjøre det, og dro avgårde med de industrielle områdene i Belgia og Nordøst-Frankrike. Den abstrakte spekulator viste seg også å være en statsmann på jakt etter vinning og som ikke på forhånd reflekterte over hva han ville vinne og hvorledes.

Han kom så langt fordi ingen visste hva de skulle gjøre med ham. Her igjen ønsker jeg å forstå appeasement-tilhengerne, ikke rettferdiggjøre eller fordømme dem. Historikere gjør dårlig arbeid når de forsøker å karakterisere appeasement-tilhengerne som dumme eller feige. De var mennesker konfrontert med reelle problemer, og de gjorde det beste i de daværende omstendigheter. De innså at et uavhengig og mektig Tyskland på en eller annen måte måtte innpasses i Europa. Senere erfaringer

(Forts. side 8)

Berømt armensk krigshelt, admiral Hovannes Isakov. Det var forøvrig under hans ledelse det sovjetiske flåtebesøket i Oslo fant sted for bare noen få år siden.

Siegfried:

«Åh, dessa jävla hjältar!»

LITT BAKGRUNNSSTOFF OM NORDISKE
FORSVARSDRØFTELSE I 1949 OG NU

Stiv i ryggen nu, Borten!

Statsminister Borten har holdt sin første pressekonferanse og ble naturligvis øyeblikkelig spurt om regjeringens holdning til diskusjonen omkring et norsk-svensk forsvarsfelleskap. Når en leser de forskjellige avisers gjengivelse av statsministerens svar, så kan man trekke mange interessante slutninger om innstillingen.

AFTENPOSTEN slår opp over hele første side som hovedpunktet i Bortens redeleggelse at han «avlivner ryktene om ny utenrikspolitikk» og gir i teksten en høyst kuriøs utlegning av statsministerens ord.

Dagspressen ellers har stort sett ikke funnet grunn til å fremheve statsministerens selvsagte og gledelig forsiktige uttalelser om frem-

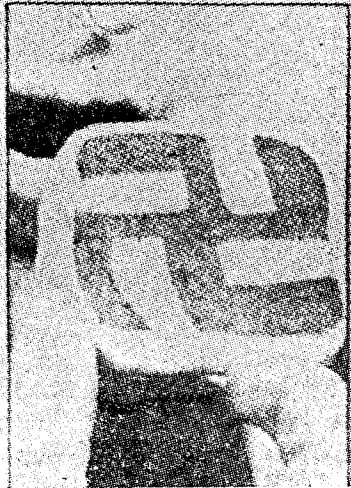
tidige siktepunkter for norsk utenrikspolitikk. Det han sa var jo bare det alle vet, nemlig at NATO-avtalen fremdeles står ved makt og at den fremtidige utvikling også vil bestemme Norges stilling. Han ville heller ikke forsøke å sette munncurv på folk i denne sak, idet han på spørsmål om han anså en offentlig debatt om disse ting for nyttig, sa at «det i vårt samfunn står enhver fritt å ta opp til ordskifte et hvilket som helst spørsmål.» Vi tror nok ellers statsministeren tok munnen litt for full her. De som har villet ta opp et ordskifte om for eksempel «retts»oppgjøret har iallfall høstet andre erfaringer.

Ellers sier det seg naturligvis selv at en norsk regjeringssjef så lenge landet er bundet av NATO-avtalen ikke offentlig kan uttale seg mot den. Det trenges ingen pressekonferanse for å slå en slik selvfølge fast. Men at han må uttale seg slik nu sier naturligvis intet om Norges holdning ved NATO-paktens utløp. Og det er jo det saken gjelder. Derfor er en offentlig diskusjon om disse ting både nødvendig og nyttig selv om statsministre og utenriksministre både her i landet og i Sverige aldri så meget gjør sin dementiplikt og den mest amerikagale presse misliker diskusjonen.

Borten nevnte ellers i den forbindelse statsminister Tage Erlanders pliktskyldige uttalelse om at nordisk forsvarssamarbeide ikke er aktuelt for Sverige. La oss da i den forbindelse minne om hva det svenske AFTONBLADET skriver om de forhandlinger som ble ført i 1948—49: «At Norge och Danmark gick til NATO och

ARBÆIDERBLADET finner kakekors!

KAKEKORS

Det skal ikke stort til før de nydemokratiske seierherrer skvetter opp i panikk på maktens hynder. Det sikreste middel til å frembringe slik virkning er tydeligvis å vise frem et hakekors. Vi minner om panikken og skriket i England da et frimerke som forherliget kampen om England viste hakekorset på et nedskutt tysk fly. Men hysteriet er like stort her hjemme. En mann kommer styrtende ned i ARBEIDERBLADETS redaksjon og slår alarm, for nå er «nazistene» tydeligvis på ferde igjen. Han viser frem ovenstående kake som han hadde kjøpt, og et hakekors var det jo selv om det ikke var det tyske. Bakeren ble altså øyeblikkelig stilt til regnskap av bladet og forsikret like selvfølgelig at det var en ren tilfældighet at de to deigruller hadde dannet det formastelige og udemokratiske mønster da de ble bakt sammen. «Han sendte dem likevel ut, da han ikke kunne tenke seg at folk ville ta anstøt av slikt. Det hele var mest til å le av.»

Så var da altså nydemokratiet reddet også denne gang! Ingen farlige svenske undergrunnsorganisasjoner stod bak, og ingen uhelbredelige hjemlige gammelnazister, for å bruke den vanlige jargong, var ute med sine stygge kunster.

Men, hva med porten til Oslo Lysverker? Enn om ARBEIDERBLADET stillet ordfører Bull til regnskap?

—o—

inte till ett försvarsförbund i Norden, betecknar Tage Erlander som sitt största politiska nederlag.» Og i dette blad, som i denne forbindelse iallfall sikkerlig representerer den svenske regjeringssynspunkter, heter det videre:

«Uppgifter om kontakter 'närmast under regeringsnivå' om ett skandinaviskt försvarsförbund ha kraftigt dementerats från svenskt och norskt regeringshåll. Aftonbladets Kaj Axelsson, lika hemtam i norska som i svenska politiska kretsar,

(Forts. side 7)

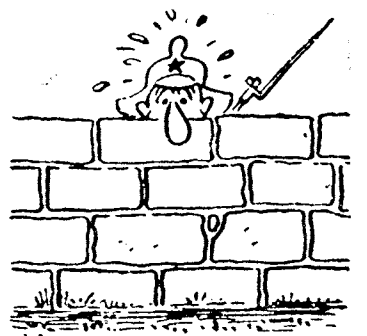
USA og Berlinmuren

Hva president Kennedy's fremste rådgiver
avslører i sine memoarer

Hos vår svenske kollega FRIA ORD henter vi etterfølgende betraktninger omkring de memoarer som nylig er utgitt av professor Arthur M. Schlesinger, president Kennedys nærmeste rådgiver. De underbygger på en frapperende måte det vi her i FOLK OG LAND stadig har fremholdt om amerikansk utenrikspolitikk og det selvmorderiske i for europeiske stater å bygge sin sikkerhet på denne utenrikspolitikk. Her er hva FRIA ORD skriver:

En av den myrdede president John F. Kennedys nærmeste rådgivere var som kjent den politiske vitenskapsmann professor Arthur M. Schlesinger. Denne mann har isommer offentliggjort sine memoarer, i hvilke et kapittel behandler hendelser sommeren 1961, det tidspunkt da den skammelige Berlinmuren ble til. Det er mildest talt beklemmende avsløringer som Mr. Schlesinger kommer med i denne forbindelse. Av hans fremstilling av den daværende amerikanske europapolitikk fremgår nemlig at Nikita Krustsjov i sin tid ingenlunde overdrev eller snakket tullprat da han påstod at selv USA var fullt enig med Sovjet om Tysklands fortsatte deling og direkte hadde gjort dette klart. Når man nu i forbindelse med en øst-vestlig avtale i den hensikt å hindre atomvåpenspredning, her og der taler om at det eksisterer noe som temmelig nær minner om et maskepi mellom Washington og Moskva i den hensikt å gjøre Tysklands og Europas deling permanent, så har Mr. Schlesinger i sine memoarer faktisk gitt en direkte bekreftelse på riktigheten av denne påstand.

Om forspillet til Berlinmurens tilblivelse har man hit-

til bare kjent til den tale som den demokratiske senator Fulbright holdt 30. juli 1961 og hvori han erklærte at «han ikke kunne begripe hvorfor ikke den såkalte SED-regimen (d.v.s. Ulbricht-regimen) lot sperre sonegrensen» (mellom Vesttyskland og Sovjetsonetyskland). Fulbright tilføyet at han var overbevist om at Ulbricht «til og med hadde rett til å gjøre det.»

Fulbrights merkelige uttalelse ble av verdenspressen oppfattet som en original individualists private mening, som ikke hadde noen større betydning, men den var sannsynligvis feilaktig. I Moskva kjente man meget godt til at senator Fulbright hørte hjemme i de «liberaldemokratiske» kretser i Washington, som øvet avgjørende innflytelse på Det hvite Hus' politikk under Kennedys pre-

(Forts. side 7)

Striden om hvem som oppdaget Amerika har blusset opp igjen. Vi for vår del synes det like godt kunne vært uoppgdaget. Men — slik ser en tysk avis det — underskrift: «Dere tar feil. Det var oss som oppdaget Amerika!»

Borten avliver ryktene om ny utenrikspolitikk

Når Erlander 1949 søkte realisere
nordiskt samförsvar — aktuellt 1936

Statsministerne "största nederlag som politiker". — Varför beaktades kungens tanken om ett nordiskt försvarsbund, när den framfördes av Nationella Förbundet 1936? — Våra grannländer hade släppt sig för näringskrig.

Förutseende är i vissa fall vara — en lita en dygd, så i varje fall något värdefullt för en politiker. Han får bara inte se för långt fram i tiden, han får inte — om vi t.ex. nu håller oss till utrikespolitiken — vara alltför förutseende, när det gäller att utöfa inflytt på ett internationellt kräftspel.

AFTENPOSTEN ønskedrømmer og avliver «ryktene», mens svenske aviser gir interessante opplysninger.

Quisling og de „militære“ opplysninger

(Forts. fra side 1)

tidligere utførlig omtalt dette, og nevner derfor bare ganske kort at det for Raeders og den tyske marines vedkommende gjaldt å få Hitler aktivt interessert i en okkupasjon av norsk område (for å komme vestmaktene i forkjøpet) og at en derfor utla Quislings uttalelser på en helt annen måte enn tilsiktet. Under rettssaken uttalte Quisling seg meget bestemt om dette og erklærte at det Raeder tillla ham av uttalelser jo var det Raeder selv hadde uttalt.

Scheidt behøver en vel ikke spandere mange ordene på. Hans brev var en slags hevnakt mot de tyske militære sjefer etter at disse sammen med nordmenn hadde styrtet Quislings første regjering og dermed også tilintetgjort Scheidts politiske drømmer. Etter at den tyske landsetting var over hadde Quisling overfor Scheidt gitt uttrykk for militær kritikk over de tyske disposisjoner. Dette utnyttet Scheidt til å fortelle sine politiske foresatte at Quisling hadde gitt disse opplysninger før invasjonen, men at de militære sjefer ikke hadde tatt hensyn til dem og derfor hadde kommet opp i store kalamiteter, med bl. a. tapet av Blücher.

Hovedkilden for påstanden om de «militære opplysninger» fra Quislings side er imidlertid som nevnt general Hans Piekenbrock, som i sitt brev til Hartmann i detaljer forteller hvilke opplysninger Quisling skulle ha gitt under den samtale de to hadde i København 3. april 1940 — denne «avgjørende hendelse» som Hartmann kaller det.

Hvem er så denne general Piekenbrock

og hva er hans politiske bakgrunn?

Dengang omhandlede samtale fant sted var Piekenbrock en av admiral Canaris' nærmeste medarbeidere i det tyske Abwehr (Secret Service). Han var avdelingssjef, stod på en meget fortrolig fot med sin høye og senere meget omtalte sjef, og arbeidet sammen med slike folk som oberst (senere general) Hans Oster — en av hovedmennene bak attentatplanene mot Hitler og mannen som forrådte planene om Norgesfelttoget til den nederlandske militærattaché — og oberst (senere general) von Lahousen. Om denne sistes innstilling siterer vi følgende lille avsnitt fra Erich Kerns bok «Deutschland im Abgrund» (Verlag K. W. Schütz, Göttingen 1963), side 92:

«Den tyske motstand var representert i Nürnberg foruten av general Erwin Lahousen av dr. Bernd Gisevius. Man kan ikke si at den var særlig godt skåret til med disse to representanter. Allerede opptreden til generalmajor Erwin Lahousen, tidligere sjef for Abwehr i den østerrikske forbundshær, så leder for Abwehr II under admiral Canaris, belastet som vitne hatefullt og alvorlig anklagen først og fremst mot feltmarskalk Wilhelm Keitel og riksutensminister von Ribbentrop. Hvorfor han, skjønt han etter eget oppgivende allerede i 1939 var en fanatisk motstander av NS-regimet, likevel forble på denne eksponerte post, til og med lot seg forfremme og tilgodeså seg med alle denne stillings fordeler, sa han ikke. Han bekjente seg til motstandskretsen Canaris (uthevet av oss) og fremhevet spesielt general Oster rosende (se foran).»

Det råder vel idag ingen virkelig tvil om hvilken skjebnesvanger rolle admiral Canaris som Abwehrs sjef spilte under sitt lands skjebnep. Vi skal komme litt nærmere inn på det i det etterfølgende, som bygger utelukkende på autentiske dokumenter, men nevner innledningsvis opplysninger som nylig ble brakt i en artikkel i FOLK OG LAND om invasjonen i Normandie. Ifølge denne artikkel oppgir den tyske Abwehr-major Karl W. H. Koch at han på basis av opplysninger fra arresterte agenter i god tid forut hadde innberettet til sine foresatte i Abwehr sted og tidspunkt for invasjonen uten at dette førte til mottiltak av noen art. Det er derfor grunn til å anta at opplysningene ble underslått av Abwehrledelsen.

De beste og mest pålitelige opplysninger om den mann som ledet denne Abwehr-organisasjon som var så overdådig utstyrt med notoriske forrædere, admiral Canaris, finner en kanskje i en meget interessant, men her i Norge så å si ukjent bok som heter «20. juli. Spiegelbild einer Verschwörung». Den utkom i 1961 på Seewald Verlag i Stuttgart og inneholder Gestaposjefen Kaltenbrunners beretninger til Bormann og Hitler om forhørene i forbindelse med attentatet mot Hitler 20. juli 1944. Det dreier seg her om hemmelige dokumenter fra det tidligere Reichssicherheitsamt og de er utgitt av Archiv Peter für historische und zeitgeschichtliche Dokumentation.

Under forhørene av de impliserte dukker admiral Canaris' navn hyppig opp. Rik-

tignok søker han selv å bortforklare sin delaktighet i kupforsøket, men de andre impliserte fastholdt også under konfrontasjon med admiralen sine påstander slik at inntrykket av den rolle Canaris spilte er temmelig ensydig.

Ridderkorsbærer general Pfuhlstein uttalte seg meget skarpt om ånden i Abwehr:

«Canaris var, omenn også overordentlig ugjennomsiktig, fullstendig pessimistisk. Han forutså det militære sammenbrudd stadig påny, fra måned til måned. — — — Også Heintz slo fast at det i Abwehr hersket en utpreget «müder Betrieb». Canaris hadde på ham gjort et «melankolsk inntrykk». (Side 370).

«Som typisk nevner Heinz: En underoffiser ved regimentet (Brandenburg) hadde konstruert en fremragende lyddemper for maskinpistoler og karabiner. Canaris' og Osters stillingtagen til dette bestod i spørsmålet: hvorfor skal man stadig konstruere nye mordvåpen? Det går da forferdelig nok til i verden alt.» (Side 371).

I en beretning på side 405 heter det:

«Spesielt ut fra forhørene av generalmajor Oster, generaløyntnant Pfuhlstein og oberst Hansen er det oppstått sterk mistanke om at admiral Canaris iallfall har vist om omveltningplanene og har utbredt rundt seg sterkt deprimerende oppfatninger om krigen.»

En interessant uttalelse om admiral Canaris' omdømme hos fiendemaktene gir en uttalelse av Canaris' russisk fødte agent Kaulbars (side 425):

«Gjennom uttalelsene av Kaulbars blir det klart hvorledes Canaris ble vurdert innen den samlede sammensvergelse. Da han via en svensk tillitsmann hørte ryktet om en forestående avskjedigelse av Canaris, ble han som oppfatningen i utenlandske kretser meddelt: Med utsjaltningen av admiralen bortfaller mulighetene for en hvilken som helst forståelse hvis Tyskland var villig til forhandlinger med de fiendtlige makter om en fred som begge parter kunne godta. «Meddelelsen om admiralens avskjed ville være et signal for utlandet til å avbryte ethvert samarbeide med Tyskland. Canaris var en av de få menn som utlandet fremdeles ville forhandle og samarbeide med.»

Canaris og jødene.

Det kan i denne forbindelse ha sin interesse som et apropos å nevne om denne tyske Abwehrs sjef, som utlandet under krigen satte så høyt og som fremdeles roses her i landet fordi han så iherdig motarbeidet det nasjonalsosialistiske Tyskland, at han også hadde andre sider som er verd å nevne.

Opplysninger herom finner vi i Erich Kerns bok «Opfergang eines Volkes» (Verlag K. W. Schütz, Göttingen 1962) og de dreier seg om Canaris og det tyske jødespørsmål. Disse opplysninger har forøvrig interesse langt utenfor det emne vi her behandler, fordi de viser at forholdet mellom den tyske stat og jødene ikke i første rekke var et «rasespørsmål», men et sikkerhetsspørsmål. På side 259 i nevnte bok leser vi:

«Grotesk nok kom det mest ødeleggende støt mot jødene, det hvorved de som helhet offentlig ble difamert og utstøtt, ikke fra NSDAP eller SS, men fra en nøkkelfigur i den tyske motstandsbevegelse, admiral Wilhelm Canaris, sjefen for det tyske Abwehr.

Kort etter utbruddet av den skjebnesvangre kamp i øst krevet oberst M under den daglige formiddagskonferanse hos minister dr. Goebbels på vegne av admiral Canaris ytre kjennetegn for jødene i Tyskland, slik at Abwehr lettere kunne bekjempe spionasjen og sabotasjen som var under utvikling. Samtidig foreslo Canaris-representanten opprettelsen av samleoppholdssted for Berlinerjødene, altså en Berlinerghetto.

Goebbels, som klart forutså de psykologiske følger av slike forholdsregler innen befolkningen, avsto steilt, tiltross for at guvernør Frank i Polen i mellomtiden hadde innført den middelalderlige gule stjerne for jødene.

14 dager senere gjentok oberst M påny i ministerkonferansen Canaris' krav og fremla dokumenter som skulle understøtte kravet. Da dr. Goebbels påny avsto, fremla oberst M admiral Canaris' ønske om personlig å holde foredrag for Goebbels om jødespørsmålet. Få dager senere satt Canaris i nærvær av oberst M og statssekretær Gutterer like overfor minister Goebbels og gjentok sine krav: «— fra Abwehrs synspunkt er det bydende nødvendig at jødene a) kjennetegnes, b) blir omflyttet.»

Goebbels gav statssekretær Gutterer i oppdrag å innkalle en sjefskonferanse om saken omfattende alle ministerier, partitjenestesteder, Wehrmachtsde-

ler, Reichssicherheitshauptamt, Gestapo. Denne konferanse ble forelagt admiral Canaris' ønsker og alle deltagere med unntagelse av representanten for Abwehr, spesielt understatssekretær Luther fra Utenriksdepartementet avviste dem energisk. Til og med representanten for Gestapo, Müller, advarte mot reaksjonen innen befolkningen.

Da dette resultatet ble meddelt admiral Canaris, henvendte han seg direkte til Adolf Hitler, som tilslutt lot seg overbevise om nødvendigheten av den ytre kjennetegning av jødene. Men han gikk ikke med på opprettelsen av en Berlinerghetto.

Slik ble admiral Canaris' ønske 5. september 1941 virkeliggjort mot minister dr. Goebbels vilje. En lov beordret at jøder fra 6 års alderen skulle bære den gule stjernen og forbød dem uten skriftlig tillatelse av de stedlige politimyndigheter å forlate sine bosteder. Jødene ble under henvisning til Chaim Weizmanns (krigs)erklæring (til Tyskland på vegne av den internasjonale jødedom) behandlet som fanger.»

Men, tilbake til admiral Canaris' og hans Abwehrfolks anstrengelser for

å komme nasjonalsosialismen tillivs

ved forrædersk virksomhet under Tysklands krig. Herom forteller bl. a. dr. Peter Kleist (som var tilknyttet Utenriksdepartementet) i sin bok «Die Europäische Tragödie» (Verlag K. W. Schütz, Göttingen, 1961) på side 81:

«Nok en gruppe menn samlet seg denne eftermiddag (25. august 1939, da Hitler allerede hadde utstedt ordre om aksjon mot Polen — den ble senere tilbakekalt). I kontoret til sjefen for det tyske Abwehr, hos admiral Canaris, snart kalt «den lille greker», snart «Høye C», troppet general Thomas, som var en like stor hater av Hitler-regimet som Canaris selv, opp for å rådslå om en aksjon mot Hitler. — — — Midt under samtalen gir imidlertid Warlimont melding om tilbakekallelse av angrepsordren.

Opposisjonens planer er foreldete, ja de er kanskje blitt hensiktsløse. Oberst Oster, admiralens nærmeste medarbeider, er imidlertid av den oppfatning at Hitler med dette frem og tilbake har forspilt enhver anseelse hos de militære.

«Slik går det når Gefreitere fører krig. Fra dette slag vil han aldri komme seg igjen. —»

Også en annen interessant opplysning til karakterisering av admiral Canaris' og hans

Åh, dessa jävla hjältar

(Forts. fra side 5)

visar att hur riktiga dessa demotier än är, så pågår en debatt, som särskilt i Norge är verkligt seriös. Så sent som i förre veckan ställde ett norskt statsråd krav på folkomröstning om Norges fortsatta bindning vid NATO. Och på svenskt försvarshåll finner man skäl att grundligt studera förutsättningarna för ett skandinaviskt eller norsk-svensk försvarsförbund.»

Kaj Axelsson beretter ellers vidare om förhandlingene i 1948—49 som hittil har vært i høy grad hemmeligstemplede. En skandinavisk försvarskomitee arbeidet med en betenkning fra 15. oktober 1948 til 14. februar 1949. Men, så gikk det altså slik som Axelsson skriver:

«Med andre ord. Här i Köpenhamn, i Christiansborgs praktgemak, sprack förhandlingarna, gick den vackra tanken om gemensamt skandinaviskt försvar i graven. Norden som en stabilitetsfaktor i det kalla kriget, den drömmen omintetgjordes snabbt och obönhörligt.

Vi har fått mange og underlige forklaringer fra norsk hold på hvorfor disse forhandlinger ikke førte frem og hvorfor Norge også offisielt forlot den nøytralitetslinje det svek så skammelig i 1940 og med så bedrøvelig resultat. Vår svenske kollega FRIA ORD skriver herom at

«till saken kan läggas, att «planen» sprack helt enkelt för att de norska exil-politikerna, som

Abwehrs innstilling finner vi i denne bok, men det får vi kanskje komme tilbake til i neste artikkel, hvor vi skal påvise at Abwehr og Canaris slett ikke innskrenket sin kamp mot det de mente var nasjonalsosialistisk innstilte personer og partier til hjemlandet. Hele hans utenlandsnett — også i Norge — var gjennomsyret av dette syn. Og det førte naturligvis i tur og orden igjen til at Quisling kom i skuddlinjen, ikke bare fordi han representerte et parti som hadde et visst ideologisk slektskap med nasjonalsosialismen, men også fordi storadmiral Raeder uberegtiget påberopte seg Quisling for å gjennomtvinge hos Hitler militæraksjoner som Abwehr motarbeidet i den grad at Canaris' nærmeste medarbeider, oberst Oster, forrødte planleggingen. At admiral Canaris selv hadde samme syn på aksjonen som Oster, skal vi forøvrig påvise med sitater fra Sverre Hartmann selv.

under kriget tilbringt sin tid i England och USA, ännu tre år efter krigsslutet kände sig som stornorska segrare i kriget och med vämjelse reagerede mot att man inte även framgent skulle framstå som heroer i Norden, på lika fot med segerrika engelskmän och amerikaner mot de ömkliga svenskar som «svikit sin plikt.»

Og også AFTONBLADET antyder noe av dette når det i forbindelse med de brutte forhandlinger skriver: «Det finns ett annat yttrande av en prominent svensk politiker, aldri publicerat och känt endast i en mycket, mycket snäv krets: «Åh, dessa jävla hjältar!» — Det var norr-männen som var «hjältar».

Og FRIA ORD oppsummerer det slik:

«Med kännedom om den norska «segrar»-hysteri, som levde så långt efter 1945, trots att Norge aldri var offisielt krigsdeltagande makt och trots att vårt grannland givetvis aldrig av västmakterna erkänts eller ansetts som «segrarmakt», borde nog hr Tage Erlander ha insett, att han — med den ringe pondus han då hade — näppe-ligen kunde övertyga dessa «hjältar» bland de norska partikollegerna.»

Det understrekes ellers at FRIA ORDS redaktør dr. Rütger Essén alt i et skrift i 1930 tok til orde for et bredt nordisk forsvarssamarbeide. Disse tanker ble også frem-lagt av Nationella Förbundets representant i det svenske andra kammaren, daværende kaptein (senere oberst) Meyerhöfer. Förbundets syn ble tolket av dets formann dosent Elmo Lindholm slik i 1936: «Vårt land får icke engageras i stormakternas interessekombinationer. I stället böra de nordiska länderna tillsammans skape en maktfaktor, stark nog att icke låta sig drivas av stormakter i olika väderstreck — — Genom en enig sammanhållning och en klok utrikespolitikk, lagd i förtroandegivande fosterländska mäns händer, kunna de skandinaviska länderna och Finland bli den fredsborg i Norden, som ger möjlighet att bevara dessa länders neutralitet, självständighet och frihet. Men förutsättningen här-för är, att dessa länder så ordna sine försvarsangelägenheter, att deras vilja till liv och deras förmåga att uppehålla och skydda det klart lägges i dagen.»

Erlanders sosialdemokrater var like lite som de norske politikere interessert i å ofre noe for friheten og fremtiden. De foretrakk den brede

og behagelige vei som for Norges og Finlands vedkommende førte rett ut i katastrofen. Det er vel høyst tvilsomt om man for disse to lands vedkommende kan snakke om noen grad av selvstendighet i det hele tatt. Og Sverige selv ble reddet av det Tyskland som en idag tillegger alle slags onde hensikter også mot Skandinavia:

«När kriget så kom, fick den socialdemokratiska statsministern Per Albin Hansson signera en av överbefälhavaren Thörnell författad skrivelse till Hitlers närmaste man, Sverigevännen Göring, för att be om tillstånd till inköp av artilleri, luftförsvars- och annan utrustning, utan vilken vår försvarsberedskap skulle varit av noll och intet värd.»

De som idag sitter med ansvaret for Norges forsvars- og utenrikspolitikk har sannelig all mulig grunn til å tenke seg om så de ikke gjen-tar forgjengernes synder.

—o—

Vask, maling,
tapetsering,
mønstermaling.

R I M E L I G

1. KL. FAGMANN

— Telefon 25 12 91 —

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 43 33

ANNELISE PAROW

TANNINNSETNING

Trondheim

TANNLEGE

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

24. oktober 1945-65

For våre øyne frem han står,
det er gått tyve år...
Vi føler stundens sorg igjen,
det dype hjertesår...
Vi mistet da vår beste venn.

Han var en mann. Og han var mer:
en klarsynt, den som ser.
Han skuet vidt, og han var stor,
den største her i Nord.

K. N.

Berlinmuren -

(Forts. fra side 5)

sidentår. Nu fremgår det av Schlesingers memoarer at ingen ringere enn president Kennedy selv på samme tid hadde forklart for sin spesielle rådgiver Walr Rostow (en rasefrende av Schlesinger) at Krustsjov snart måtte foreta seg noe for å stoppe masseflukten fra Sovjetunionen til Vesttyskland via Berlin, og at USA i så fall ikke burde legge hindringer i veien hvis Moskva og Øst-Berlin kom til å ta forholdsregler i den retning! Det kan tas for gitt at Kennedys oppfatning uoppholdelig ble bragt til Moskvaskjennskap. Og så begynte 13. august 1961 forberedelsene til å opprette muren. Det skjedde til å begynne med litt tvilende. Kreml var vel ennå ikke helt overbevist om at informasjonene fra Det hvite Hus kunne være riktige eller om det var spørsmål om en «felle». For sikkerhetst skyld holdt russerne seg på tilbørlig avstand i begynnelsen og lot Ulbrichts folkepoliti og soldater besørge murbyggingen ved hjelp av østtysk arbeidskraft.

Men herskeren i Kreml ble snart overbevist om at Washington virkelig ikke hadde til hensikt å foreta noen alvorlige fremstøt mot muren. Det varte fire dager før USA-regjeringen lot fremføre en tam, formell protest i Moskva, men samtidig ble det kjent at vestmaktene ikke hadde til hensikt å gripe til noen slags økonomiske sanksjoner mot Sovjetsamveldet. Den tanke ble forkastet som værende «en altfor drastisk gest». Dermed hadde Moskva fått grønt lys: Tysklands deling ble sementert med muren og det skjedde med Washingtons stilltiende samtykke.

Det eneste som bekymret presidenten og hans rådgivere i Det hvite Hus var spørsmålet om hvorledes tyskerne ville reagere. Man fryktet for et nytt opprør i

Sovjetunionen og et vredes-skrik i Vesttyskland. Bare av den grunn — påstår Schlesinger — ble det forlagt en amerikansk troppestyrke til Vest-Berlin og den daværende visepresident Lyndon B. Johnson ble sendt til Vest-Berlin for å holde en beroligende tale for befolkningen. Men noen uker senere lot Kennedy meddele «vennene» i Moskva at USA helt og fullt hadde akseptert muren og at Kreml ikke skulle ta altfor alvorlig de verbale uttalelser av motsatt innhold som kunne tenkes å komme fra USA. Det var ingen ringere enn den finske president Kekkonen som fikk det ærefulle oppdrag å overbringe denne forsikring fra USA til Krustsjov! Ifølge Schlesinger skulle president Kennedy ha gitt Kekkonen følgende forklaring:

«De må betenke den nedslåthet som er fremkalt i Vesttyskland gjennom muren. Vi vil ikke at denne stemning skal bre seg enda mere gjennom en (amerikansk) legitimering av det østtyske regime. For da ville vi oppvekke en ny nasjonalisme i Vesttyskland. Tyskland har vært delt i 16 år og kommer til å forbli delt. Sovjetsamveldet må bibeholde Tyskland så delt som det nu er. Men Sovjet må ikke forsøke å få oss til sammen med Moskva å erklære denne deling som rettferdig i den hensikt at Moskva dermed skulle få et middel til å sprengte vår allianse med Vesttyskland og Vesttysklands forbund med Vesteuropa.»

Denne uttalelse av Kennedy stemmer overens med hva en annen amerikansk «politolog», professor Hans J. Morgenthau anbefalte under en konferanse i Bologna:

«I offentlige uttalelser vil USA vende seg mot Tysklands deling, men i sin politikk skal USA faktisk strebe efter å bibeholde denne deling.»

Den nylig avdøde Adlai Stevenson, USA's FN-ambasador og en av de ivrigste brobyggere mellom Washington og Moskva uttalte også like før sin død: «Den delinje tvers gjennom Europa som har oppstått som en frukt av faktisk samarbeide mellom øst og vest fra 1942 til 1952, er en respektert løsning som bør bevares og som til og med bør kunne tillempes i Vietnam.»

Arhitekt

HUSTAD

Bærumsvn. 5 — Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 — Oslo

Arsakene til -

(Forts. fra side 4)

tyder på at de hadde rett. I alle fall går vi fremdeles rundt med det tyske problem. Kan noen fornuftig person påstå at andre land kunne ha intervenert med våpenmakt i 1933 for å styrte Hitler når han hadde kommet til makten ved konstitusjonelle midler og tilsynelatende ble støttet av en betydelig majoritet i det tyske folk? Kunne noe være egnet til å gjøre ham mer populær i Tyskland, unntagen kanskje å intervenere for å kaste ham ut av Rhinland i 1936? Tyskerne brakte Hitler til makten, og de var de eneste som kunne kaste ham. Appeasement-tilhengerne fryktet dessuten at et tysk nederlag ville bli fulgt av et russisk herredømme i store deler av Europa. Senere erfaringer tyder på at de også her hadde rett. Kun de som ønsket at Sovjet skulle ta Tysklands plass har rett til å fordømme appeasement-tilhengerne.

Heller ikke er det sant at appeasement-tilhengerne var en engere krets som møtte sterk opposisjon i samtiden. Tvert imot, få saker har vært mer populære. Alle aviser unntatt «Reynolds News» bifalt München-avtalen. Likevel er legendene her så sterke at selv når jeg skriver denne setningen kan jeg knapt tro den.

Naturligvis tenkte appeasement-tilhengerne først og fremst på deres eget land slik de fleste statsmenn gjør og vanligvis roses for. Men de tenkte også på andre. De tvilte på om de østeuropeiske folk var mest tjent med krig. Den britiske motstand i september 1939 var heroisk, men det var heroisme hovedsakelig på andres bekostning. Det britiske folk led forholdsvis lite gjennom 6 krigsår. Polen led katastrofalt under krigen, og gjenvant ikke sin frihet etterpå. I 1938 ble Tsjekkoslovakia forrådt. I 1939 ble Polen reddet. Mindre enn 100 tusen tsjekkere døde under krigen. 6,5 millioner polakker ble drept. Hva var best — å være en forrådt tsjekker eller en reddet polakk? Jeg er glad for at Tyskland ble slått og Hitler uskadeliggjort. Jeg er også takknemlig for at andre betalte prisen for dette, og jeg anerkjenner redeligheten hos dem som mente prisen var for høy.

Drivkraft og resonans.

Historikerens eneste plikt er å finne ut hva som ble gjort og hvorfor. Lite kan oppdages så lenge vi går rundt og tillegger Hitler alt som skjedde. Han skaffet til-

veie et kraftig dynamisk element, men det var drivkraft til en allerede eksisterende maskin. Han ble delvis skapt av Versailles-freden, delvis av idéer som var felleseie i samtidens Europa. Mest av alt ble han skapt av tysk historie og tysk samtid. Han ville blitt for intet å regne uten støtten og hjelpen fra det tyske folk. Hitler var en resonansbunn for den tyske nasjon. Tusen, mange hundre tusen tyskere utførte hans djevelske ordre uten avsky eller spørsmål.

Som øverste fører for Tyskland bærer Hitler hovedansvaret for handlinger av ufattelig grusomhet: for undermineringen av det tyske demokrati, for konsentrasjonsleirene; og, verst av alt, for utryddelsen av folkegrupper under krigen. Han ga ordre som tyskerne utførte, fylt av en ondskap uten parallell i sivilisasjonens historie.

Hans utenrikspolitikk var en annen sak.

Han siktet mot å gjøre Tyskland til den dominerende makt i Europa, og kanskje i verden. Andre stormakter har etterstrebet liknende mål, og gjør det fremdeles. Andre stormakter behandler mindre land som sine satellitter. Andre stormakter søker å forsvare sine vitale interesser med våpenmakt. I internasjonal politikk var det intet i veien med Hitler, bortsett fra at han var tysk.

Slutt.

Sovjetsoldat -

(Forts. fra side 4)

skjebne som er bestemt av Gud.

Vi danset og smilte for våre krigskamerater, midt mellom alt krigsmateriellet, de merkelige tilskuerne våre var begeistret, mens hundreder og tusener andre ulykkelige mennesker lå på slagmarken, sårede, halvdøde og døde, og ubeskrivelige redselsfulle scener, som ingen skribent kan skildre, så vi med våre egne øyne.

Den store offensiven.

Kommissar Agulian var også en dyktig administrator, for han hadde klart å få hit et stort jazz-ensemble direkte fra Armenia. Da vi var vendt tilbake fra den redselsfulle krigsskueplass til bakeriet igjen, fikk vi beskjed fra ham om at nu skulle vi hvile oss en dag, for så etterpå en dag å opptre sammen med det berømte jazz-ensemble. «Det skal bli en minneverdig dag,» sa

ROOSEVELT VILLE BRUKE ATOMBOMBEN MOT TYSKLAND

Sjefen for den amerikanske planleggingsstab for innsats av atombomben, generalloyt-nant Groves, har i et intervju fortalt at Roosevelt under den tyske Ardenner-offensiv i desember 1944 ble grepet av stor panikk og overveiet å bruke atombomben mot Tyskland. Imidlertid var den ikke ferdig til bruk ennå og generalen fremholdt at hvis den ble brukt før den var ferdig uteksperimentert så kunne det hende at den ikke detonerte ved utkastet og at tyskerne da kunne få viktige opplysninger ved å studere bruddstykkene. Generalen hadde også andre menneskevennlige synspunkter. Bomben ville gjøre mindre skade i en tysk by med mer stabil bebyggelse enn i en japansk! Presidenten insisterte imidlertid på at det likevel kunne bli nødvendig og generalen svarte da at hvis det er nødvendig, så kan vi også gjøre det. Så kom imidlertid meldingen om at de allierte hadde fått overtaket i Ardennerne og planen bortfalt. Hvis tyskerne i Norge ikke hadde kapitulert i mai 1945, er det vel etter dette fare for at Roosevelts lojale etterfølger ville ha betenkt Oslo også med en atombombe. Og generalen ville vel ha svart at er det nødvendig så gjør vi det. Dette til overveielse også i dagens situasjon!

«EGENDOMLIG BESTÄMMELSE»

Den svenske LAHOLMS TIDNING skriver i en omtale av valget i Norge og den nye regjeringdannelse følgende som vi gir vår tilslutning: «Den för Norge egenomliga bestämmelsen att stortinget ej kan upplösas

Agulian. Hvorfor han ønsket å ordne det slik nettopp nu det visste vi ikke noe om, men det lå sikkert et eller annet politisk spill bak disse foranstaltninger. Hele dagen gikk vi der uten å bestille noe, men moralsk følte vi oss nedslåtte. Den forferdelige opplevelse ved krigsmaskinen hadde gitt oss en kraftig reaksjon og vi var i dårlig humør resten av dagen. Agulian derimot tenkte ikke det minste på hva vi hadde måttet gjennomgå der borte på fronten, han var i tankene opptatt med noe annet som gjaldt morgendagens situasjon.

och nye val utskrivs tillkom för att säkra stortingets makt gentemot konungen, som skulle hindras vädja till folket i val.» Altså et klart brudd på den konstitusjon det jubles så for med dens maktfordelingsprinsipp og et nytt bevis på hvorledes «folkets kårne» i virkeligheten er innstillet overfor sine mandanter. De vil som kjent heller ikke gi folket anledning til å si sin mening gjennom folkeavstemninger og de forlenger stadig sin funksjonstid slik at folket sjaltes ut best mulig.

EICHMANNS SÖNN

Vi har tidligere her omtalt Adolf Eichmanns sønn Horst Eichmann, som fremdeles er bosatt i det Argentina hvor fra hans far ble bortført. Vi nevnte at han var eftersøkt av politiet og han ble sistleden august også arrestert, meldes det nu, under en politirazzia mot nasjonalister, peronister og andre nasjonalister i dette meget demokratiske land. Imidlertid måtte han til tydeligvis stor beklagelse løslates igjen av mangel på anklagepunkter mot ham.

DET NYE TYSKLAND

Skal en tro DAGBLADET og andre slike kulturorganer, så ble kulturen på det nærmeste utryddet i Det tredje Rike. Men nu er den tyske ungdom omskolert og gjort demokratisk kulturbevisst gjennom 20 år. Resultatet fremgår av gallup-undersøkelser som fastslår at to tredjedeler av bundesborgerne ikke er istand til å nevne en eneste levende dikter. Det er kanskje ikke så rart, for etter at kulturen tok til å blomstre opp igjen er det blitt tynt med den sorten. Ellers klarte 13 prosent å regne opp 1 de mente var dikter og 9 prosent 2 — antagelig av dem som også hejes opp her i det venstreradikale Norge. Verre er det vel at bare 18 prosent av alle bundesborgere over 18 år overhodet eiet en bok!

WILLY BRANDT OG NORGE

Det var tydeligvis bare såvidt vi unngikk å få Willy Brandt på halsen igjen for godt i Norge. Iallfall skriver «Christ und Welt» at hans første reaksjon på valgnederlaget var å «vende Tyskland ryggen og reise til Norge med sin familie.» Han kom dog senere hen til andre resulta-

ter og valgte — heldigvis — Berlin. Det er vel heller ikke så gode beitemarker for avdankede sosialistpamper her i landet heller etter regjeringsskiftet. I samme forbindelse nevnes ellers at en geskjeftig tysk businessmann har fremstillet både Willy Brandt og Ludwig Erhard som lys i anledning av valgkampen. En tysk avis som omtaler dette, skriver trefende at de var fremstillet i bløt voks. Kanskje det ellers kunne være en tanke her hjemme å få noen av de nye regjeringslys på markedet, for ikke å snakke om de allerede nedbrente politiske lys i ARBEIDERPARTIET?

FORLOVELSESRING-SPECIALEN

tillbyr moderne, garantert 14 karat stempelt håndarbeidede ringer fra kr. 95,— pr. par. Sender pr. postoppkrav portofritt over hele landet. Dessuten + 50% rabatt på grunnprisen.

SKRIV EFTER RINGMAL!

Ringene blir sendt straks jeg får bestillingen.

Gullsmedmester

Thorvald A. Olsen

Skottegaten 20 v/ Metodistkirken.

Bergen

Kristne Venner

Har du lyst til å treffe gamle venner i et åpent miljø? — Kristne Venner møtes den første fredag hver måned i Colletsgate 43. Etter en tale er det bevertning og anledning til selskapeleg samvær.

Møtetid: kl. 19.30.

FOLK og LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo 4
Telefon 37 76 96
Boks 3214 - Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til fredag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontorene stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet etter forutgående avtale.

Abonnementspriser:

Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår i Skandinavia
Utlandet kr. 25,— pr. halvår. I nøytralt omslag innenlands: Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår.

Løssalg kr. 1,—.

Bruk postgironr: 16 450.

Utgiver A/S Folk og Land
Viking Boktrykkeri